

Stadsgesprek Cultuur

Verslag bijeenkomst 27 mei 2015

Voorwoord

Na het zomerreces stelt het college de uitgangspuntennotitie voor de Cultuurnota 2017–2020 vast. Deze notitie vormt het kader voor culturele organisaties die een subsidieaanvraag voor de Cultuurnotaperiode 2017–2020 willen doen en de adviescommissie die deze aanvragen gaat beoordelen.

Voor het bepalen van de uitgangspunten ga ik uit van de Cultuurvisie 2012–2022 Open Ruimte en de actualisering daarvan Open Ruimte Benut, het coalitie–akkoord, én wil ik de kennis en de kunde van de stad benutten. Utrecht maken we immers samen! Dit gebeurt op verschillende manieren, en al deze gesprekken samen vormen het “Stadsgesprek Cultuur”.

Belangrijk moment hierin vormde de bijeenkomst op 27 mei jongstleden in ons Stadskantoor. Tijdens deze avond zijn we samen in gesprek gegaan over kunst en cultuur in Utrecht. Bijna 200 mensen meldden zich aan, en het deed mij goed om te zien dat er een brede vertegenwoordiging van de Utrechtse culturele en creatieve sector aanwezig was: van grote culturele organisaties tot makers, uit allerlei kunstdisciplines, van jonge kunstenaars en creatieven tot bezoekers – iedereen kon meepraten.

Wat mij betreft is het Stadsgesprek Cultuur hiermee niet afgerond, maar was dit een begin van een duurzame dialoog over Utrecht, kunst, cultuur en creativiteit.

Margriet Jongerius
Wethouder Cultuur

Wethouder Jongerius en Ruben Maes

Inhoudsopgave

1. Stadsgesprek Cultuur.....	4
2. Bijeenkomst 27 mei	4
3. Thematafels	6
3.1 Talentontwikkeling	6
3.2 Creatieve industrie.....	7
3.3 Betekenis voor de stad.....	9
3.4 Ondernemerschap	10
3.5 Samenwerking	12
3.6 Actieve cultuurparticipatie.....	13
3.7 Cultuureducatie	14
3.9 Algemeen.....	17
4. Evaluatie	18
5. Vervolg.....	19

1. Stadsgesprek Cultuur

Met het Stadsgesprek Cultuur wordt input opgehaald uit het netwerk in de stad voor het schrijven van de Uitgangspuntennotitie Cultuurnota 2017–2020. Wij vinden het van belang om de kennis en kunde die daar aanwezig is te benutten, en dat onze partners in stad en land zich kunnen herkennen in de uitgangspunten die wij formuleren.

Er is geen vast format voor een stadsgesprek, per stadsgesprek wordt een aanpak en werkwijze gekozen. We zijn hierin als gemeente Utrecht een lerende organisatie. Met het Stadsgesprek Cultuur willen we bijdragen aan het onderzoek naar en experimenteren met, en dit delen met andere beleidsterreinen en organisatieonderdelen.

Op 27 mei vond er een bijeenkomst plaats waarin aan de hand van thema's is gediscussieerd over het cultuurbeleid. Daarnaast wordt in juni 2015 aan het Bewonerspanel van de jaarlijkse Utrechtse Inwonersenquête (6000 leden) een aantal vragen over cultuurbeleving gesteld. Daarnaast wordt een onderzoek uitgevoerd naar perspectieven op kunst en cultuur van doelgroepen die niet uit zichzelf zouden deelnemen aan een stadsgesprek over dit onderwerp.

Daarnaast zijn culturele organisaties in de stad, zowel formeel als informeel, zelf ook met elkaar in gesprek over de opmaat naar de cultuurnota 2017–2020. Wanneer mogelijk en gewenst is de gemeente hierbij (ambtelijk) vertegenwoordigd.

Ook vinden er zowel ambtelijk als bestuurlijk regelmatig overleggen plaats met het Ministerie OCW, de landelijke fondsen en de provincie over de opmaat naar 2017. De duiding van alle opgehaalde informatie volgt in de Uitgangspuntennotitie Cultuurnota 2017–2020, welke in september 2015 wordt gepresenteerd.

Hieronder volgt een verslag van de bijeenkomst op 27 mei.

2. Bijeenkomst 27 mei

Op 27 mei 2015 hebben bijna 200 mensen aan de hand van verschillende thema's in het Stadskantoor gediscussieerd over het cultuurbeleid in Utrecht. Hiervoor hebben we de organisaties die we ondersteunen in het kader van de cultuurnota 2013–2016, potentiële nieuwe aanvragers die bij ons bekend zijn en andere contacten in het culturele en creatieve veld uitgenodigd. Daarnaast waren raadsleden en vertegenwoordigers van de fracties in de gemeenteraad aanwezig, en leden van de Adviescommissie Cultuurnota 2017–2020 als toehoorders. We hebben de culturele organisaties uit de huidige cultuurnota gevraagd om 1 of 2 gasten van buiten de eigen organisatie mee te nemen. Denk bijvoorbeeld aan bezoekers, opdrachtnemers, burens, of welke andere relatie dan ook. Een deel heeft hier gehoor aan gegeven. Ook vertelde de bijeenkomst zich door, waardoor via via mensen zich aanmeldden. Ten slotte bleek vlak voor de bijeenkomst dat we nog voldoende plaatsen over hadden om een algemene uitnodiging op www.utrecht.nl te plaatsen.

Al met al was er een divers gezelschap aanwezig: van grote organisaties tot beginnende makers, van programmeurs tot zakelijk leiders, organisaties die subsidie ontvangen of juist niet en andere vragen aan de gemeente hebben, de wereld rondreizend en lokaal geworteld.

De avond startte met een plenair gedeelte waarin het doel van de bijeenkomst werd toegelicht. Vervolgens gingen de aanwezigen uiteen om in groepen van ongeveer 10 personen een van de volgende thema's te bespreken:

- Talentontwikkeling
- Creatieve industrie
- Betekenis voor de stad
- Ondernemerschap
- Samenwerking

- Actieve cultuurparticipatie
- Cultuureducatie

De keuze hiervoor is gebaseerd op de Cultuurvisie 2012–2022 Open Ruimte, thema's die landelijk spelen, terugkomen in het advies van de Raad voor Cultuur en actueel zijn voor Utrecht.

Ruben Maes was de gespreksleider van de avond. Hij wist op geanimeerde wijze de aanwezigen aan het werk te zetten en vervolgens plenair een verdiepingsslag te maken op de uitkomsten van de thematafels.

De deelnemers aan de thematafels zijn gevraagd om op flipovers het verloop van de discussie en aanbevelingen te noteren. Aan enkele tafels is dit uitgebreid gedaan, bij andere niet. De terugkoppeling per thematafel is hierdoor wel onevenwichtig. De plenaire afsluiting gaf een impressie van de gesprekken aan de tafels, maar vormde vooral een vervolg op de daar gehouden gesprekken.

Hierna volgt een weergave van het gesprek over de verschillende thema's, opgesteld op basis van de beschreven flipovers en het besprokene in het plenaire gedeelte. We hebben deze informatie gecombineerd en geïnterpreteerd tot een leesbaar verslag. We gaan met name in op onderwerpen waarover het meeste is gezegd, en verschillende opmerkingen over een onderwerp hebben we geclusterd tot een leesbaar geheel.

Het beeldmateriaal van de avond is verzorgd door illustrator Agnes Loonstra (<http://www.agnesloonstra.nl/>) en fotograaf Aafke Holwerda (www.aafkeholwerda.nl).

3. Thematafels

3.1 Talentontwikkeling

Opdracht

1. Probeer op de flipover met z'n allen de keten van talentontwikkeling in Utrecht in kaart te brengen: welk stappen doorloopt iemand van eerste kennismaking tot (semi-)professioneel kunstenaar/creatieveling? (ca 15 minuten)
2. Welke rol spelen jullie zelf in die keten? En hoe gaat dat/wat zijn jullie ervaringen? Welke andere partijen/mensen spelen ook een rol? Waar zitten de sterke en zwakte punten in de keten? (ca 25 minuten)
3. Wat zijn jullie ambities voor de toekomst wat betreft talentontwikkeling, en speelt de gemeente Utrecht daarin een rol?
→ Formuleer een aanbeveling voor de toekomst. (20 minuten)

- Het is moeilijk om een definitie van talentontwikkeling te geven: hierover bestaan veel verschillende meningen en die een verscheidenheid aan visies opleveren. Het is van belang het doel van talentontwikkeling te bepalen en helder te verwoorden, als investering is voor de stad.
- Cultuureducatie kan een deel of een begin van de keten van talentontwikkeling zijn. Het is belangrijk om in de definiëring onderscheid te maken tussen deze twee.
- Talentontwikkeling bestaat uit een keten die thuis en op school begint en een vervolg krijgt via vooropleiding naar kunstvakonderwijs of als autodidact naar aanbod. Gemeente en opleidingen moeten zich verantwoordelijk voelen voor net afgestudeerde talenten. Deze moeten ruimte en mogelijkheden krijgen om zich door te ontwikkelen. Op dit moment zijn de plekken om door te stromen in de podiumkunsten beperkt. Bied continuïteit in het traject van (kunst)vakopleiding tot professionele beroepspraktijk.
- Wil je over tien jaar op het gebied van de podiumkunsten nog aanbod hebben, investeer dan in de huidige talenten. Zowel op artistiek gebied als in de backoffice. Zorg op een duurzame manier voor betaalbare ruimte, om te maken en te presenteren. De Hogeschool voor de Kunsten Utrecht moet hierin als partner optreden; de interne netwerken en interdisciplinariteit zijn voor verbetering vatbaar. Bestaande initiatieven, organisaties en makers kunnen op het gebied van talentontwikkeling leermeesters zijn.

- Op lokaal niveau gaat het erom dat talenten vertrouwen, tijd en vrije ruimte krijgen om zich te ontwikkelen, zo nodig met begeleiding, waarbij kan worden gewerkt aan zichtbaarheid en uitwisseling. Ook moet hen op een duurzame manier een podium worden geboden op lokaal, regionaal en internationaal niveau.
- De gemeente zou goedkope (werk) ruimtes moeten faciliteren. Niet alleen voor toegepaste kunst. Ook zou zij meer vertrouwen ten opzichte van de verantwoording moeten geven. Meer kwalitatieve verantwoording in tegenstelling tot kwantitatieve verantwoording. Investeer ook in festivals die een podium bieden. Dat geldt ook voor broedplaatsen voor midcareer talenten. Meer ontwikkelbudget en meer faciliterend optreden van de gemeente.

3.2 Creatieve industrie

Opdracht

1. Wat is jullie ervaring als het gaat om de samenwerking tussen cultuursector en creatieve industrie in Utrecht: waar hebben die twee sectoren iets aan elkaar, waar ontmoeten ze elkaar, hoe versterken ze elkaar en hoe juist niet? (30 minuten)
2. Welke ambities hebben jullie voor de toekomst: wat kan er beter, meer, minder of anders? Wat willen jullie zelf doen en welke rol kan de gemeente Utrecht spelen? → Formuleer een aanbeveling voor de toekomst. (20 minuten)
→ Formuleer een aanbeveling voor de toekomst. (30 minuten)

- De grenzen tussen de culturele sector, kunsten, creatieve industrie en andere sectoren vervagen. Het gaat niet om cultuur *versus* creatieve industrie. Je kunt kunst en cultuur als

onderdeel van creatieve industrie zien, of de creatieve industrie als onderdeel van cultuur. Hoe dan ook is het in ieder geval geen tegenstelling. Het één kan niet zonder het ander bestaan en er is ook niet altijd duidelijk onderscheid te maken. Dit is ook helemaal niet nodig.

- Het gaat daarom ook niet over samenwerking tussen de cultuursector en de creatieve industrie, maar binnen de creatieve industrie. En over samenwerking daarbuiten, met andere sectoren.
- Media hebben de kaarten in handen om cross-overs te maken.
- Creatieve industrie is niet voor niks door het Rijk benoemd als een van de topsectoren: het heeft een groot economisch belang.
- Deze verbreding van de sector en vervaging van grenzen vraagt om een nieuw begrippenkader. Met de creatieve industrie ontstaat een nieuwe taal, die ook moet zijn terug te vinden in beleid.
- Het is van belang om de creatieve industrie en culturele sector (mensen, initiatieven en plekken) actief te verbinden en dit zichtbaar te maken.
- Er is behoefte aan andere vormen van financiering dan subsidie; de recent gelanceerde Utrechtse Cultuurlening en het Borgstellingsfonds worden gewaardeerd.
- Verbind de beleidslijnen van creatieve industrie, kunst & cultuur, city marketing, economie en educatie, en zorg voor ontschotting tussen de budgetten van cultuur, economische zaken en city marketing.

3.3 Betekenis voor de stad

Opdracht

1. Schrijf gedurende 5 minuten 1, 2 of 3 post-its met daarop de naam van een nu actieve culturele organisatie of kunstenaar in Utrecht die belangrijk voor je is, met daaronder heel kort de reden waarom die belangrijk voor je is. Ga vervolgens in drie groepjes zitten en deel met elkaar de post-its. Plak post-its bij elkaar waarvan de redenen waarom ze belangrijk zijn op elkaar lijken. Geef aan die reden een overkoepelende titel. (20 minuten)
2. De drie groepjes delen plenair welke soorten redenen er uit zijn gekomen: deze worden op flipover geschreven. We reflecteren kort op het overzicht dat nu ontstaat. Missen we nog redenen waarom kunst en cultuur belangrijk voor ons is? (15 minuten)
3. Per soort reden bespreken: kan deze betekenis vergroot worden of meer zichtbaar gemaakt worden in Utrecht? Zo ja: is dat wenselijk en hoe zou dat kunnen?
→ Formuleer een aanbeveling (overkoepelend, of per reden) voor de toekomst. (25 minuten)

- De verschillende betekenissen van kunst en cultuur voor de stad Utrecht die werden genoemd zijn:
 - Presentatie mogelijk maken/podium zijn
 - Inspiratie bieden
 - Werkruimte bieden
 - Ontmoetingsplek zijn
 - Talent aantrekken, talent ontwikkelen en talent behouden voor de stad
 - Bepaalde kunstvormen stimuleren
 - Samenwerking en verbinding tot stand brengen
 - Bepaalde kunstvormen en/of (delen van) Utrecht zichtbaar/aantrekkelijk maken (kan ook landelijk, internationaal)
 - Kunst overbrengen op de jeugd
 - Aanjagen cultureel ondernemerschap en eigen initiatief
 - Levendigheid in de stad
 - Vrije ruimte/autonomie/zonder regels werken mogelijk maken
 - Ontroering, verrijking, ontspanning bieden
 - Breed publiek bereiken
 - Icoon/landmark/vliegwielfunctie
- Zet in op het onderscheidende karakter: maak heldere keuzes in je profilering. Dit kan ook een profilering op de vrije ruimte zijn: 'De stad waar alles kan en mag', 'De stad als podium', etc. Het gaat om de identiteit van Utrecht. De stad wordt vaak onderschat, terwijl 'je hier de cultuur voelt, het is het goud van de stad'. Iedereen moet daarvan mee kunnen genieten. Het woord trots kwam dan ook vaak voorbij: trots op het kunstklimaat in Utrecht.
- Ontwikkel een kunstklimaat met vrijplaatsen en ruimte voor autonomie. Voor de dagelijkse werkpraktijk betekent dit een behoefte aan presentatieplekken, inspiratieplekken, mogelijkheden voor samenwerking/ontmoeting en vooral vrijheid/ruimte. Om dit mogelijk te maken is echter een breed draagvlak en een helder cultureel profiel voor Utrecht onontbeerlijk zijn.
- Investeer in de jeugd, een cultuurbeleving voor iedere Utrechter. Het zijn de consumenten van de toekomst. Zet in op de jeugd en de vestiging van studenten nadat zij zijn afgestudeerd.

- Bescherm de kleinschaligheid en houd vast aan pluriformiteit en diversiteit van het aanbod. Geef mogelijkheden voor het ontwikkelen van digitale cultuur. Richt je op participatie en amateurkunst. Stimuleer het werken met vrijwilligers door hen te faciliteren en op te leiden.

3.4 Ondernemerschap

Opdracht

1. De focus op ondernemerschap is de laatste jaren groter geworden. Kunnen jullie delen hoe het jullie vergaan is? Lukt het jullie om meer en andere financieringsbronnen aan te boren? Wat was een succes en wat gaat moeizamer? (30 minuten)
2. Maak als groep een keuze voor een van de volgende stellingen om verder te discussiëren:
 - Wat vraagt het mogelijk maken van het verdienen van geld versus het aanbieden van kwetsbare programmering van de overheid?
 - Wat heeft een culturele organisatie nodig om verantwoord risico's te nemen en hoe verhoudt dit zich tot het beheersen hiervan?
 → Formuleer op basis van de discussie een aanbeveling voor de toekomst. (30 minuten)

- Betrokkenheid van het bedrijfsleven komt het beste tot stand door samenwerking. Vaak draagt het bedrijfsleven in natura bij, niet per se alleen in financiële middelen. Daarbij zijn maatwerkconcepten van belang.
- Er wordt nu om financiële redenen veel met vrijwilligers gewerkt. Dit is echter niet een oneindig doorlopende oplossing: de rek is er wel uit.

- Zorg voor een eenduidige lange termijn visie op de stad vanuit verschillende domeinen, dus niet alleen cultuur maar ook stadspromotie, internationalisering. Er is behoefte aan meer samenhang tussen beleidsterreinen in de vorm van een gezamenlijke visie.
- Geef de ruimte voor specialisatie. Leg niet iedereen dezelfde set criteria op: én cultuureducatie én talentontwikkeling én internationalisering etc. Door te kunnen specialiseren worden ook weer nieuwe verdienmodellen en samenwerkingen mogelijk.
- Kleine ondernemers zijn kwetsbaar. Zij hebben geen eigen vermogen om op terug te vallen.
- Verruim de regels om te kunnen ondernemen (meer ruimte voor reserveopbouw, andere activiteiten naast de kunsten, vergunningen, etc.). Waak hierbij wel voor oneerlijke concurrentie.
- Stimuleer samenwerking en netwerkontwikkeling. Dit stadsgesprek zelf is goed voorbeeld. Maar dit is ook aan de sector en organisaties zelf.
- Bied verschillende financieringsvormen aan naast subsidies, zoals garanties en borgstellingen.

3.5 Samenwerking

Opdracht

1. Wat zijn jullie ervaringen met samenwerking binnen/buiten de culturele sector? Op welke vlakken en met welke partijen wordt er allemaal samengewerkt? (denk aan: op het gebied van inhoud, educatie, communicatie, delen van backoffice, fusie etc) (20 minuten)
2. Wat levert samenwerking op/wat is de meerwaarde? En wat zijn de nadelen/risico's? (20 minuten)
3. Op welke vormen of aspecten van samenwerking zou gelet/beoordeeld moeten worden in de beoordeling van de aanvragen voor de Cultuurnota 2017-2020?
→ Formuleer daarover een aanbeveling. (20 minuten)

- Samenwerking kan nieuwe propositities (aanbod) genereren en het bereik verhogen – in Utrecht, Nederland en internationaal.
- Samenwerking kan op verschillende niveaus/manieren plaatsvinden, waaronder:
 - inhoud, ook met niet culturele partners
 - gemeenschappelijke programmering
 - optimaal gebruik gebouwen
 - efficiency in delen back office
 - commercieel en niet-commercieel
- Er wordt al veel samengewerkt binnen de culturele sector en met andere sectoren. Leg het niet op als voorwaarde, maar stel vragen. En dan niet “met wie werk je samen”, maar “waarom”? Vraag aanvragers om bij het criterium samenwerking te specificeren: wat heb ik te bieden aan anderen en aan de stad?

Samenwerking kan een project beter maken, en de overheid kan daar dus zeker eisen aan stellen. Maar samenwerking laat zich niet afdwingen. Van belang is dat je een deel van je eigen identiteit ter discussie durft te stellen en elkaar iets gunt. De gemeenschappelijke kans is relevanter dan de gemeenschappelijke bedreiging.

- Externe factoren, zoals de Vrede van Utrecht en Tour de France, kunnen een prima aanleiding voor samenwerking zijn. Maar er moet ook een intrinsieke vraag zijn. Binnen de sector, of juist overstijgend: waar liggen de kansen? Kom uit de eigen cocon. Samenwerking is nodig om de gehele sector te versterken.
- De Utrechtse cultuursector moet het beleid zelf mede bepalen: de gemeente stelt kaders, organisaties en makers vullen in. Neem het Utrechts Model weer als voorbeeld.

- Specialisatie en een eigen profiel zijn belangrijk. Het is goed om meer samen te werken, maar niet een doel op zich.
- De gemeente kan een rol spelen in het faciliteren van matchmaking en ontmoeting, en de intersectorale verbinding.
- Zorg voor gemeentelijk beleid waar welzijn, onderwijs, sociale zaken, cultuur en economie met elkaar verbonden zijn. Hierdoor worden steeds alle dimensies belicht en vindt er ontschotting plaats. Het is wel van belang dat kunst hier niet alleen middel is maar vanuit eigen kracht vertrekpunt is.
- De meerwaarde van samenwerking is meervoudig gericht op inhoud, geld, plek, publiek en omgeving. Expliciteer het en evalueer vervolgens de totstandkoming en uitwerking. In het beleid zou ook ruimte moeten zijn voor grensoverschrijdende samenwerkingsvormen.

3.6 Actieve cultuurparticipatie

Opdracht

1. Hoe zijn jullie betrokken bij actieve cultuurparticipatie in Utrecht? Wat is de belangrijkste ontwikkeling van de afgelopen vier jaar? (20 minuten)
2. Welke effecten van actieve cultuurparticipatie zien jullie bij de deelnemers? Wat levert het hen op? Hoe weet je dat en draag je dat ook uit? (20 minuten)
3. Welke ambities hebben jullie voor de toekomst als het gaat om die effecten: kan het effect nog groter, breder of zichtbaarder worden? Wat willen jullie zelf doen en welke rol kan de gemeente Utrecht spelen?
→ Formuleer een aanbeveling voor de toekomst. (20 minuten)

- Laat breedte en top naast elkaar bestaan en met elkaar in balans zijn. Excellentie en basis zijn onderdeel van hetzelfde systeem, het zijn geen concurrerende thema's. Kijk hierbij naar de modellen in de sportsector.
- Zorg er bij de toekenning van subsidies voor een keten: van een brede basis tot topcultuur, en borg de samenhang hierin.
- Er is een culturele infrastructuur in de wijken van Utrecht opgebouwd, waar de wijkcultuurhuizen een belangrijke rol in spelen. Inspirerende samenwerkingen tussen wijkbewoners/amateurs/professionals levert programmatische kwaliteit.
- Zet deze ontwikkeling voort en laat de wijkcultuurhuizen een aanjager blijven voor cultureel programma in de wijken.

3.7 Cultuureducatie

Opdracht

1. Het cultuureducatiebeleid in Utrecht is veranderd de laatste jaren: scholen zijn meer leidend geworden. Wat zijn jullie ervaringen geweest met deze verschuiving? Lukt het culturele organisaties om aan de vraag van scholen te voldoen? En wat levert deze nieuwe werkwijze op? (30 minuten)
2. Hoe zien jullie de ideale samenwerking tussen scholen en culturele organisaties? Welke ambities hebben jullie voor de toekomst om dat ideaal te realiseren? Wat willen jullie zelf doen en welke rol kan de gemeente Utrecht spelen?
→ Formuleer een aanbeveling voor de toekomst. (30 minuten)

- Cultuureducatie gaat over de leerling. Kinderen groeien hier groot. De recente veranderingen in het cultuureducatiebeleid en de omslag van scholen daarvoor heeft tijd nodig. Continuïteit is van groot belang: biedt als gemeente het meerjarig perspectief dat de sector voor de transitie de benodigde tijd en ruimte krijgt.
- Stimuleer geen vraaggerichte cultuureducatie maar vraag de culturele sector en het onderwijs om in dialoog met elkaar te zijn.
- De transitie cultuureducatie zit nu in het tweede jaar. Het resultaat van deze transitie is nog niet zichtbaar. De bevordering van expertise binnen de school is een mooie doelstelling; de praktijk laat echter zien dat de meeste cultuurcoördinatoren hiervoor (te) weinig tijd hebben. Een mogelijke valkuil in de transitie kan de beperking van keuzes in verschillende kunstdisciplines zijn, waardoor kinderen niet de breedte van Utrechtse culturele instellingen leren kennen. Aan de andere kant kan breedte juist ook verdieping in de weg staan.
- Binnen een brede school zouden verdieping en talentontwikkeling in buitenschoolse activiteiten gerealiseerd kunnen worden. Elke brede school zou een cultuurcoördinator moeten hebben.
- Hef in de subsidieregeling “Cultuur voor ieder kind” de schotten tussen de geormerkte budgetten voor expertise en innovatie op. Zodra een school een visie op cultuureducatie heeft ontwikkeld en dit onderdeel is van het schoolplan, moet het hiervoor bestemde subsidie van € 7.000,00 kunnen worden ingezet voor de implementatie.
- Het vertrekpunt voor cultuureducatie is verwondering. Dat is wat je als culturele organisatie aan leerlingen kunt geven. Het gaat in de kern om een bijzondere ervaring.

- In de praktijk blijkt dat lesstof vervangende programma's van culturele organisaties vaak niet zo door scholen worden gebruikt. Scholen zien kunst en cultuur nog te veel en te vaak als een uitje. De vraag is hoe dit doorbroken kan worden.
- Studenten op de PABO krijgen zeer beperkte kennis en ervaring mee op het gebied van kunst & cultuur. De huidige leerkrachten in het primair onderwijs moeten hierdoor op allerlei vlakken ondersteund worden. Het doel is dat zij bewuster en beter kunnen kiezen uit het culturele aanbod en zij professionele inbreng hebben in een te ontwikkelen leerlijn op het gebied van cultuureducatie en/ of creativiteitsherkenning. Het kost tijd om leerkrachten hiervan bewust te maken en kennis en vaardigheden bij te brengen, en dit vraagt dus om een meerjarig perspectief.

3.8 Internationalisering

Opdracht

1. Klopt het beeld dat in de Utrechtse kunst en cultuur veel internationaal wordt gewerkt? Waar denken jullie aan bij internationaal werken? Wat zijn voor jullie de belangrijkste redenen om dingen wel of niet in internationaal verband aan te pakken? (20 minuten)
2. Klopt het beeld dat Utrecht met name een stad van niches is, en als internationale cultuurstad daarbuiten niet erg bekend is? Is dat erg? Zou Utrecht zich hierop meer gezamenlijk moeten profileren? Wat verwachten jullie dat dit op zou kunnen leveren (hebben jullie daar al ervaring mee)? (20 minuten)
3. Wat zijn jullie eigen ambities voor de toekomst als het gaat om internationaal werken? Is daarin ook een rol voor de gemeente Utrecht, en de Cultuurnota 2017–2020, weggelegd?
→ Formuleer een aanbeveling voor de toekomst. (20 minuten)

- Bij internationalisering ga je letterlijk de grens over, pioniert en haalt iets op in het buitenland.
- Er zijn ideeën geopperd voor een culturele stadsambassadeur, een internationale makelaar, een spin in het web, met als doel een sterkere internationale profilering. Tegelijkertijd werd hier tegenover gesteld dat het onmogelijk is om de hele sector door een persoon te laten vertegenwoordigen. “Laten we zelf ambassadeurs aanwijzen die Utrecht uitdragen.”

- Internationalisering vraagt om meer samenwerking. Het is verrijkend als culturele organisaties de internationale plannen met elkaar communiceren en kennis delen. Mogelijk kan hier een centraal punt voor worden ontwikkeld komt, waar informatie over diverse internationale projecten wordt verzameld en met geïnteresseerden wordt gedeeld. Of ontwikkel een bepaald netwerk / bepaalde structuur hebben, die de

Hoe kunnen culturele instanties elkaar vinden?

communicatie en afstemming bij diverse nationale en internationale projecten bevordert. Zoals bijvoorbeeld de Utrechtse musea al doen. Een dergelijk samenwerkingsorgaan zou voor meerdere disciplines een positief effect kunnen hebben. Hierbij werd de vraag gesteld of de sector zelf het initiatief moet nemen, en het niet moet laten hangen van wel of geen actie door de gemeente.

- De gastvrijheid van de stad kan worden verbeterd. Dit kan vorm krijgen door meer talen in de communicatie te gebruiken en het ontwikkelen van bijvoorbeeld een app. Utrecht zou het venster op de wereld moeten zijn; het is op dit moment teveel naar binnen gericht.
- Belangrijk zijn lange lijnen, ook in het gemeentelijk beleid.

3.9 Algemeen

- Formuleer heldere uitgangspunten en keuzes. Maar ook: Utrecht is de vierde stad van Nederland en verdient daarmee een brede culturele infrastructuur waarin alle kunstdisciplines vertegenwoordigd zijn. Dat neemt niet weg dat Utrecht zich op bepaalde terreinen kan profileren.
“Ga voor visie en volharding, in wat voor richting dan ook”.
- De economische waarde van kunst en cultuur wordt steeds meer vanzelfsprekend gevonden. Maar kunst gaat niet alleen om financieel kapitaal: ook om sociale en culturele waarde. De artistieke, sociale en economische waarden verdienen alle drie evenveel aandacht.
- Kies niet voor de middelmaat. Wees trots op wat we hebben. Alle kwaliteiten die we hebben op een hoger niveau brengen: dat is de uitdaging. Trots gaat verder dan dit gesprek: dat gaat ook buiten de muren van het Stadskantoor, de stad en het land.
- Internationalisering vindt ook plaats in de bevolkingssamenstelling van de stad. Dat multiculturele kapitaal werd onvoldoende gerepresenteerd in de opkomst.
- We zijn de jongste stad van Nederland door de aanwezigheid van veel kinderen en studenten. En omdat hier zoveel kinderen wonen groeien we naar de derde stad van Nederland. Dat is een kans voor Utrecht en kenmerk van de stad. Daar moeten we ons toe verhouden als sector. Wat ook weer bij kan dragen aan het bereiken van diverse doelgroepen.
- Geef ruimte. Hierbij gaat het om fysieke ruimte: betaalbare werk-, oefen- en presentatieplekken. Maar ook om mentale ruimte: Utrecht biedt ruimte aan nieuwe dingen, ideeën en initiatieven. Maak deze ruimte duurzaam: zet lange lijnen uit en geef ontwikkelingen de tijd. Zorg voor ontschotting tussen bepaalde beleidsterreinen en budgetten, zorg voor sluipambtenaren die hokjes en sectoren doorbreken.

4. Evaluatie

- *Doel*
Vooral de netwerkfunctie, het faciliteren van ontmoeting door de gemeente en de onderlinge afstemming van plannen en visies werden gewaardeerd. De opkomst was hoog, de sfeer was goed en de avondvoorzitter wist de plenaire gedeeltes op een luchtige manier meer diepgang te geven.

“Onze conclusie was dat het ongedwongen contact met collega-instellingen na zo'n avond (...) misschien wel de beste aanbeveling is. Maakt het samenwerken gemakkelijker en geeft het gevoel dat je met elkaar verantwoordelijk bent voor cultuur in onze stad.”

Velen gaven aan het voor herhaling vatbaar te vinden.

- *Programma*
De deelnemers hebben eerst een algemene uitnodiging ontvangen, en vlak voor de bijeenkomst een overzicht van de thematafels. Hierdoor was het voor veel aanwezigen lang niet duidelijk waar het gesprek precies over zou gaan. Daarnaast ontstond een lange rij bij het inschrijven voor de thematafels omdat men zich daar pas over de inhoud kon buigen. Een volgende keer moet het inhoudelijke programma uitgebreider en eerder worden gedeeld. Een deel van de aanwezigen vond het afsluitende plenaire gedeelte iets te lang duren, en had liever meer tijd aan de thematafels besteed.

5. Vervolg

Samen met de Cultuurvisie 2012–2022 Open Ruimte, de actualisering van de cultuurvisie Open Ruimte Benut, het coalitie–akkoord, het advies van de Raad voor Cultuur, de uitgangspuntenbrief van het Rijk en het Stadsgesprek Cultuur hebben we een stevige basis gelegd voor het schrijven van de Uitgangspuntennotitie Cultuurnota 2017–2020. Het college van burgemeester en wethouders zal deze in september 2015 presenteren. Na het collegebesluit zullen de deelnemers aan de bijeenkomst van 27 mei hierover nader worden geïnformeerd.

Op basis van het collegebesluit zullen de Uitgangspuntennotitie en beleidsregel worden gepubliceerd, zodat organisaties hun subsidieaanvraag kunnen gaan voorbereiden. Dit is onder voorbehoud van vaststelling van de uitgangspunten door de gemeenteraad. In oktober zal besluitvorming over de Uitgangspuntennotitie in de raadscommissie Mens en Samenleving en vervolgens de gemeenteraad plaatsvinden. We streven ernaar om de bestuurlijke besluitvorming voor 1 november 2015 af te ronden.

Planning cultuurnota 2017–2020 (o.v.b.)

- Mei/juni 2015 *stadsgesprek*
Tijdens het stadsgesprek haalt het college van b en w input op voor het schrijven van de uitgangspuntennotitie voor de cultuurnota 2017–2020.
- September 2015 *collegebesluit Uitgangspuntennotitie Cultuurnota 2017–2020*
Deze notitie bestaat uit de omschrijving van de inhoudelijke visie en uitgangspunten voor de cultuurnotaperiode 2017–2020, en de bijbehorende subsidieregeling met criteria. De uitgangspuntennotitie vormt het inhoudelijke kader voor de opdracht aan de adviescommissie Cultuurnota 2017–2020.
- Oktober 2015 *raadscommissie Mens en Samenleving over Uitgangspuntennotitie Cultuurnota 2017–2020*
- Oktober 2015 *raadsbesluit over Uitgangspuntennotitie Cultuurnota 2017–2020*
- 1 februari 2016 *deadline indienen subsidieaanvraag*
Alle organisaties die in aanmerking willen komen voor een subsidie in het kader van de Cultuurnota 2017–2020 kunnen een subsidieaanvraag indienen tot 1 februari 2016.
- Mei 2016 *advies Commissie Cultuurnota 2017–2020*
De Adviescommissie Cultuurnota 2017–2020 heeft de taak om het college van burgemeester en wethouders te adviseren over de subsidieaanvragen die culturele organisaties indienen in het kader van de Cultuurnota 2017–2020. De “Uitgangspuntennotitie Cultuurnota 2017–2020” vormt hiervoor het inhoudelijke kader.
- Mei 2016 *collegebesluit aanvaarding advies en Nota Beleidsinzet*
Wanneer het college het advies van de Commissie Cultuurnota 2017–2020 aanvaardt wordt tegelijkertijd de Nota Beleidsinzet vastgesteld. In de nota Beleidsinzet wordt aangegeven hoe invulling zal worden gegeven aan de adviezen van de gemeentelijke Commissie Cultuurnota 2017–2020, indien van toepassing in combinatie met de adviezen van de Raad voor Cultuur, provincie Utrecht en diverse Rijksfondsen met betrekking tot onze strategische inzet in de onderhandelingen voor het cultuurconvenant.

- 3de kwartaal 2016 *collegebesluit Nota Subsidievoorstellen*
Na afronding van de afstemming/onderhandeling met de provincie, het rijk en de landelijke fondsen over ieders inzet in de Cultuurnotaperiode 2017–2020 stelt het college de Nota Subsidievoorstellen vast. In de Nota Subsidievoorstellen wordt per organisatie die een subsidieaanvraag heeft ingediend de hoogte van de voorgestelde subsidie aangegeven. De Nota Subsidievoorstellen is een onderlegger voor de Programmabegroting 2017.
- November 2016 *raadsbesluit Programmabegroting 2017*
De gemeenteraad stelt in november de begroting 2017, en daarmee ook de subsidievoorstellen per organisatie voor de cultuurnotaperiode 2017–2020, vast.
- December 2016 *verzenden subsidiebeschikkingen*
Na vaststelling van de begroting worden de subsidiebeschikkingen aan de betreffende organisaties verzonden.
- *Afsluiting cultuurconvenant*
Na afronding van de cultuurnotaprocedures bij gemeente, fondsen en Rijk worden de respectievelijke subsidiebijdragen bestuurlijk vastgelegd in het Cultuurconvenant Midden-Nederland 2017–2020.